

Prese un informācija

Eiropas Savienības Tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 148/21
Luksemburgā, 2021. gada 2. septembrī

Spriedums lietā C-350/20
O.D. u.c./*Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS)*

Trešo valstu valstspiederīgajiem, kuriem ir saskaņā ar Itālijas tiesību aktiem, ar ko transponēta Savienības direktīva, iegūta vienota darba atļauja, ir tiesības saņemt Itālijas tiesiskajā regulējumā paredzēto bērna piedzimšanas pabalstu un maternitātes pabalstu

Itālijas iestādes atteicās piešķirt bērna piedzimšanas pabalstu un maternitātes pabalstu vairākiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri likumīgi uzturas Itālijā un kuriem ir saskaņā ar Itālijas tiesību aktiem, ar ko transponēta Direktīva 2011/98¹, iegūta vienota darba atļauja. Šis atteikums tika pamatots ar to, ka pretēji Likumā Nr. 190/2014 un Likumdošanas dekrētā Nr. 151/2001 paredzētajām prasībām šīm personām nav pastāvīgā iedzīvotāja statusa.

Saskaņā ar Likumu Nr. 190/2014, ar ko ir ieviests bērna piedzimšanas pabalsts par katru piedzimušu vai adoptētu bērnu, pabalsts ik mēnesi tiek izmaksāts Itālijas pilsoņiem, citu dalībvalstu valstspiederīgajiem, kā arī trešo valstu valstspiederīgajiem, kuriem ir pastāvīgā iedzīvotāja statuss, lai veicinātu dzimstību un palīdzētu segt ar to saistītos izdevumus. Ar Likumdošanas dekrētu Nr. 151/2001 maternitātes pabalstu piešķir par katru bērnu, kurš dzimis 2001. gada 1. janvārī vai vēlāk, vai par katru nepilngadīgo, kurš ir ievietots ģimenē adopcijas nolūkā vai adoptēts bez iepriekšējas ievietošanas ģimenē, sievietēm, kuras dzīvo Itālijā un kuras ir šīs dalībvalsts vai citas Savienības dalībvalsts valstspiederīgās vai kurām ir pastāvīgās iedzīvotājas statuss.

Attiecīgie trešo valstu valstspiederīgie apstrīdēja šo atteikumu Itālijas tiesās. Šajos strīdos *Corte suprema di cassazione* (Augstākā kasācijas tiesa, Itālija), uzskatot, ka ar bērna piedzimšanas pabalsta sistēmu tiek pārkāptas tostarp vairākas Itālijas konstitūcijas normas, vērsās *Corte costituzionale* (Konstitucionālā tiesa, Itālija) ar jautājumiem par Likuma Nr. 190/2014 atbilstību konstitūcijai, jo šajā likumā pabalsta piešķiršana trešo valstu valstspiederīgajiem ir pakļauta nosacījumam, ka viņiem ir jābūt pastāvīgā iedzīvotāja statusam. Šo pašu iemeslu dēļ pēdējai minētajai tiesai tika uzdots jautājums arī par to, vai Likumdošanas dekrēts Nr. 151/2001 par maternitātes pabalstu atbilst konstitūcijai.

Uzskatot, ka Itālijas konstitūcijā nodrošinātais patvaļīgas diskriminācijas aizliegums un maternitātes un bērnu aizsardzība ir jāinterpretē, ņemot vērā Savienības tiesībās sniegtās saistošās norādes, Konstitucionālā tiesa lūdza Tiesu precizēt Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 34. pantā atzīto tiesību uz piekļuvi sociālā nodrošinājuma pabalstiem un tiesību uz vienlīdzīgu attieksmi sociālā nodrošinājuma jomā, kas trešo valstu valstspiederīgajiem² ir garantētas Direktīvas 2011/98 12. panta 1. punkta e) apakšpunktā, tvērumu.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/98/ES (2011. gada 13. decembris) par vienotu pieteikšanās procedūru, lai trešo valstu valstspiederīgajiem izsniegtu vienotu uzturēšanās un darba atļauju dalībvalsts teritorijā, un par vienotu tiesību kopumu trešo valstu darba ņēmējiem, kuri kādā dalībvalstī uzturas likumīgi (OV 2011, L 343, 1. lpp.).

² Šie darba ņēmēji ir tie, uz kuriem attiecas minētās direktīvas 3. panta 1. punkta b) un c) apakšpunkts, proti, pirmkārt, trešo valstu valstspiederīgie, kuri ir uzņemti dalībvalstī tādiem nolūkiem, kas nav saistīti ar darbu, kuri drīkst strādāt un kuriem ir pastāvīgās uzturēšanās atļauja saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 1030/2002 (2002. gada 13. jūnijs), ar ko nosaka vienotu uzturēšanās atļauju formu trešo valstu pilsoņiem (OV 2002, L 157, 1. lpp.), un, otrkārt, trešo valstu valstspiederīgie, kuri ir uzņemti dalībvalstī darba nolūkā.

Virspalātā pasludinātajā spriedumā Tiesa apstiprina, ka trešo valstu valstspiederīgajiem, kuriem ir vienotā atļauja, ir tiesības saskaņā ar Direktīvas 2011/98 12. panta 1. punkta e) apakšpunktu saņemt Itālijas tiesiskajā regulējumā paredzēto bērna piedzimšanas pabalstu un maternitātes pabalstu.

Tiesas vērtējums

Pirmkārt, Tiesa precizē – ņemot vērā, ka Direktīvas 2011/98 12. panta 1. punkta e) apakšpunktā ir konkretizētas Hartas 34. panta 1. un 2. punktā paredzētās tiesības uz piekļuvi sociālā nodrošinājuma pabalstiem, jautājums par Itālijas tiesiskā regulējuma atbilstību Savienības tiesībām ir jāizvērtē, ņemot vērā tikai šo direktīvu.

Otrkārt, tā kā šīs direktīvas normas, kurā ir atsauce uz Regulu Nr. 883/2004³, piemērošanas jomu nosaka pēdējā minētā, Tiesa pārbauda, vai attiecīgais bērna piedzimšanas pabalsts un maternitātes pabalsts ir pabalsti, kuri ietilpst šīs regulas 3. panta 1. punktā uzskaitītajās sociālā nodrošinājuma jomās.

Attiecībā uz bērna piedzimšanas pabalstu Tiesa atzīmē, ka šis pabalsts tiek automātiski piešķirts māsaimniecībām, kuras atbilst noteiktiem likumā paredzētiem objektīviem kritērijiem, bez individuāla un diskrecionāra pieteikuma iesniedzēja personisko vajadzību izvērtējuma. Tādējādi runa ir par naudas pabalstu, kas it īpaši ir paredzēts, lai samazinātu izmaksas par aprūpi jaundzimušam vai adoptētam bērnam, izmantojot valsts atbalstu ģimenes budžetam. Tiesa no tā secina, ka šis pabalsts ir ģimenes pabalsts Regulas Nr. 883/2004 3. panta 1. punkta j) apakšpunkta izpratnē.

Attiecībā uz maternitātes pabalstu Tiesa norāda, ka tas tiek piešķirts vai atteikts, ievērojot ne tikai to, ka [mātei] nav ar darba attiecībām vai brīvās profesijas īstenošanu saistīta maternitātes pabalsta, bet ņemot vērā arī māsaimniecības, pie kuras pieder māte, ienākumus, pamatojoties uz objektīvu un likumā noteiktu kritēriju, proti, ekonomiskās situācijas rādītāju, un kompetentā iestāde nedrīkst ņemt vērā citus personiskus apstākļus. Turklāt šis pabalsts attiecas uz Regulas Nr. 883/2004 3. panta 1. punkta b) apakšpunktā minēto sociālā nodrošinājuma jomu.

Tiesa secina, ka bērna piedzimšanas pabalsts un maternitātes pabalsts ietilpst sociālā nodrošinājuma jomās, attiecībā uz kurām Direktīvas 2011/98 3. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā minētajiem trešo valstu pilsoņiem ir šajā direktīvā paredzētās tiesības uz vienlīdzīgu attieksmi.

Ņemot vērā, ka Itālija nav izmantojusi direktīvā dalībvalstīm paredzēto iespēju ierobežot vienlīdzīgu attieksmi⁴, Tiesa uzskata, ka valsts tiesiskais regulējums, ar ko no minēto pabalstu saņemšanas ir izslēgti šie trešo valstu valstspiederīgie, nav saderīgs ar šīs direktīvas 12. panta 1. punkta e) apakšpunktu.

ATGĀDINĀJUMS. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ļauj dalībvalstu tiesām to tiesvedības ietvaros uzdot jautājumus Tiesai par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Tiesa neiztiesā strīdus, ko izskata valstu tiesas. Valsts tiesai ir jāatrisina lieta saskaņā ar Tiesas nolēmumu. Šis nolēmums līdzīgā veidā ir saistošs citām valstu tiesām, kurām ir jāatrisina līdzīgas problēmas.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

Pilns [sprieduma teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 883/2004 (2004. gada 29. aprīlis) par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (OV 2004, L 166, 1. lpp.).

⁴ Šī iespēja ir paredzēta Direktīvas 2011/98 12. panta 2. punkta b) apakšpunktā.